

Анекс II

Анализа података из предмета у споровима мале вредности

- Статистички приказ података добијених из предмета -

Београд, 2019. година

УВОД

Форум судија Србије уз подршку УСАИД Пројекта владавине права у периоду од децембра 2018. године до октобра 2019. године спровео је истраживање спорова мале вредности у судовима опште надлежности.

На узорку од укупно 599 предмета из 2012, 2013, 2015, 2016. и 2017. године из основних судова у Београду (Први основни суд и Други основни суд), Крагујевцу, Новом Пазару, Нишу и Новом Саду на основу којих су попуњавани упитници (Табела 1. Подаци о узорку) извршена је квантитативна анализа података из предмета у споровима мале вредности. На основу ове анализе израђене су смернице и препоруке за унапређење ефикасности парничног поступка у споровима мале вредности и сачињени су предлози за измену Закона о парничном поступку, Закона о судским таксама, као и Судског пословника, а све ради бржег и ефикаснијег окончавања спорова мале вредности. Такође, прикупљени подаци су узети у обзир и приликом сачињавања препорука за измену АВП програма.

Критеријуми који су узети у обзир приликом формулисања питања били су следећи: број предмета у споровима мале вредности по судији, просечан број рочишта, временски интервал између рочишта, укупно трајање поступка од подношења тужбе до правноснажности, висина трошкова поступка, као и могућност алтернативног решавања овакве врсте спорова.

Упитник се састојао од 22 питања отвореног и затвореног типа (Анекс I - Упитник). Сва питања била су у функцији анализе најважнијих аспеката поступања судија у споровима мале вредности. Последње питање је било отвореног типа у циљу прибављања додатних коментара о подацима из предмета, а који нису обухваћени упитником.

Резултати су представљени табеларно ради боље прегледности. Добијени подаци анализирали су и класификовани праћењем учесталости њиховог појављивања (укупан број појављивања неке категорије) у узорку, која је потом процентуално изражавана. Новчане вредности изражене су у динарима, а временски интервали у месецима. Добијени подаци су класификовани по категоријама које су направљене за тачно одређене распоне новчаних износа или временског интервала. У анализи су приказани резултати на нивоу укупног узорка, односно на нивоу свих основних судова укључених у истраживање.

Суд	Број упитника
Први основни суд у Београду	102
Други основни суд у Београду	100
Основни суд у Крагујевцу	100
Основни суд у Новом Пазару	100
Основни суд у Нишу	100
Основни суд у Новом Саду	97
УКУПНО	599

Табела 1. Подаци о узорку

ЗБИРНИ РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

I Вредност предмета спора

Вредност предмета спора изражена у динарима	Број предмета	Изражено у процентима (%)
Испод 1.000,00	2	1
1.000,00 – 5.000,00	50	8
5.000,00 – 10.000,00	38	6
10.000,00 – 20.000,00	84	14
20.000,00 – 30.000,00	49	8
30.000,00 – 40.000,00	37	6
40.000,00 – 50.000,00	36	6
50.000,00 – 60.000,00	30	5
60.000,00 -70.000,00	27	4
70.000,00 – 80.000,00	20	3
80.000,00 – 90.000,00	18	3
90.000-100.000,00	38	6
Преко 100.000,00	170	28

Табела 2.

II Пуномоћник тужиоца - адвокат

	Број предмета	Изражено у процентима (%)
ДА	478	80
НЕ	117	19
Правобранилаштво	4	1

Табела 3.

III Пуномоћник туженог - адвокат

	Број предмета	Изражено у процентима (%)
ДА	135	22
НЕ	390	65
Не и да када су две странке у поступку	2	1
Правобранилаштво	72	12

Табела 4.

IV Број странака у поступку

Број странака	Број предмета	Изражено у процентима (%)
Један тужилац и један тужени	527	88
Један тужилац и два тужена	38	6
Један тужилац и три тужена	1	0,1
Два тужиоца и један тужени	8	1
Два тужиоца и два тужена	21	3
Три тужиоца и један тужени	4	0,6

Табела 5.

V Укупан број рочишта

Број рочишта	Број предмета	Изражено у процентима (%)
0 - Није било рочишта	34	5
1	143	24
2	161	27
3	100	17
4	59	10
5	36	6
6	20	3
7	16	2
8	7	1
9	5	0,8
10	6	1
11	2	0,3
12	3	0,5
13	3	0,5
14	1	0,1
15	2	0,3
16	1	0,1

Табела 6.

VI Број одржаних рочишта

Број рочишта	Број предмета	Изражено у процентима (%)
0-Није било рочишта	34	5
1	262	44
2	150	25
3	70	11
4	28	5
5	20	3
6	11	2
7	8	1
8	8	1
9	4	0.6
10	2	0.3
11	1	0.1
12	1	0.1

Табела 7.

VII Број неодржаних рочишта

Број рочишта	Број предмета	Изражено у процентима (%)
0 (одржана сва рочишта)	255	42
1	165	28
2	78	13
3	32	5
4	13	2

5	12	2
6	1	0,1
7	6	1
8	2	0,3
9	1	0,1
Није било рочишта	34	5

Табела 8.

VIII Трајање поступка од подизања тужбе до правноснажности (у месецима)

Временски интервал изражен у месецима	Број предмета	Изражено у процентима (%)
3 недеље¹	1	0,1
До 5	89	15
5 - 10	141	23
10 - 15	113	19
15 - 20	60	10
20 – 25	40	7
25 - 30	33	5
30 - 35	24	4
35 - 40	26	4
40 - 45	15	3
45 - 50	17	3
Преко 50	40	6

Табела 9.

¹ У једном предмету је поступак од подношења тужбе до правноснажности одлуке трајао три недеље, те је тако и табеларно приказан. Остали временски интервали су изражени у месецима.

IX Трајање поступка од подизања тужбе до првостепене одлуке (у месецима)²

Временски интервал изражен у месецима	Број предмета	Изражено у процентима (%)
Недељу дана*	4	0,6
Две недеље *	2	0,3
Три недеље*	3	0,5
До 5	133	23
5 - 10	165	28
10 - 15	103	17
15 - 20	55	9
20 – 25	29	5
25 - 30	26	4
30 - 35	13	2
35 - 40	20	3
40 - 45	10	2
45 - 50	14	2
Преко 50	24	4

Табела 10.

² У девет предмета поступак је од подношења тужбе до првостепене одлуке трајао у распону од једне до три недеље, те је тако и табеларно приказано (у табели означено звездицом). Остали временски интервалу су изржени у месецима.

X Трајање поступка у оквиру одређеног временског рока

	Број предмета	Изражено у процентима (%)
Да	226	38
Не	66	11
Није утврђен оквир	293	49
Није наведено	14	2

Табела 11.

XI Разлози због којих нису одржана рочишта (разлози наведени у записнику или није наведен разлог)³

Разлози	Број разлога	Изражено у процентима (%)
Спреченост поступајућег судије	71	15
Недостатак процесних претпоставки	156	35
Штрајк адвоката	40	9
Одложено на предлог странке	82	18
Прибављање извештаја суда	2	0,4
Дојава о бомби	9	2

³ Приликом обраде разлога због којих нису одржана рочишта у приказу анализе података је у броју разлога узет број сходно броју понављања у односу на неодржана рочишта.

Предмет дат другом судији у рад	2	0,4
Изузеће судије	1	0,2
Није изнет предмет у рад судији	1	0,2
Тужени измирио обавезу	1	0,2
Отказана пуномоћ	1	0,2
Покушај мирног решавања спора	10	2
Странци није дозвољен приступ суду због неприкладног облачења	1	0,2
Одређен застој поступка	3	0,6
Одређен прекид поступка	4	0,8
Постављено спорно правно питање Врховном касационом суду	2	0,4
Завођење предмета под нови број	1	0,2
Није наведено	64	14

Табела 12.

XII Извођење доказа – доказни поступак

Докази	Број предмета	Изражено у процентима (%)
Нису одређени докази	11	2
Само одређени докази	226	36

Одређени докази изведени	277	47
Пресуда ван расправе	1	0,1
Није одржано прво рочиште	51	8
Није наведено	33	5

Табела 13.

XIII Алтернативни начин решавања спора

Предложена медијација	Број предмета	Изражено у процентима (%)
Да	51	8
Не	534	89
Није наведено	14	2

Табела 14.

XIV Вредност предмета спора у којима је предложена медијација

Вредност предмета спора изражена у динарима	Број предмета	Изражено у процентима (%)
1.000,00 – 5.000,00	1	2
5.000,00 – 10.000,00	3	7
10.000,00 – 20.000,00	3	7
20.000,00 – 30.000,00	4	8
30.000,00 – 40.000,00	0	0
40.000,00 – 50.000,00	2	4
50.000,00 – 60.000,00	1	2
60.000,00 -70.000,00	2	2

70.000,00 – 80.000,00	2	4
80.000,00 – 90.000,00	0	0
90.000-100.000,00	2	2
Преко 100.000,00	31	62

Табела 15.

XV Расправа закључена на првом рочишту

Расправа закључена на првом рочишту	Број предмета	Изражено у процентима (%)
Да	150	25
Не	415	69
Није их било	34	5

Табела 16.

XVI Начин окончања поступка⁴

Начин окончања поступка	Број предмета	Изражено у процентима (%)
Пресуда	458	92
Решење	30	6
Судско поравнање	9	2

Табела 17.

⁴ На укупном узорку од 599 предмета у 100 није било могуће утврдити начин окончања поступка јер је изостављен одговор на ово питање. У два предмета дати су погрешни подаци.

XVII Придржавање одредби Закона о парничном поступку у образложењу пресуде⁵

Одредбе ЗПП-а ⁶	Број предмета	Изражено у процентима (%)
Члан 477 став 3	34	6
Члан 355 став 4	529	88
Није наведено	34	6

Табела 18.

XVIII Објављивање пресуде на укупном узорку⁷

Објављивање пресуде	Број предмета	Изражено у процентима (%)
Да	166	28
Не	422	70
Није наведено	11	2

Табела 19.

⁵ У два предмета погрешно је наведен члан 348 Закона о парничном поступку

⁶ Писано израђена пресуда у образложењу садржи утврђено чињенично стање, навођење доказа на основу којих је оно утврђено и прописе на којима је суд засновао пресуду, члан 477 став 3 ЗПП

⁶ У образложењу суд ће да изложи: захтеве странака и њихове наводе о чињеницама на којима се ти захтеви заснивају, доказе, чињенично стање које је утврдио, као и прописе на којима је суд засновао пресуду, ако законом није другачије прописано, члан 355 став 4 ЗПП

⁷ Пресуда у поступку о споровима мале вредности објављује се одмах по закључењу главне расправе, члан 477 став 1 ЗПП

XIX Износ трошкова поступка утврђених правноснажном пресудом⁸

Износ трошкова поступка изражен у динарима	Број предмета	Изражено у процентима (%)
Испод 1.000,00	6	1
1.000,00 – 5.000,00	36	6
5.000,00 – 10.000,00	60	10
10.000,00 – 20.000,00	97	16
20.000,00 – 30.000,00	87	14
30.000,00 – 40.000,00	80	13
40.000,00 – 50.000,00	38	7
50.000,00 – 60.000,00	34	6
60.000,00 -70.000,00	38	7
70.000,00 – 80.000,00	15	2
80.000,00 – 90.000,00	16	3
90.000,00 – 100.000,00	15	2
Преко 100.000,00	31	5
Свака странка сноси своје трошкове	18	3
Није било трошкова	3	0,5
Нису одмерени трошкови	8	1
Није наведено	14	2

Табела 20.

⁸ У три предмета дати су погрешни подаци.

XX Однос трошкова поступка и вредности спора⁹

Вредност предмета спора изражена у динарима	Број предмета у којима су досуђени трошкови поступка	Висина трошкова поступка	Заступљеност у предметима (%)	Распон трошкова поступка изражен у динарима	Однос висине трошкова поступка и вредности предмета спора
Испод 1.000,00	2	5.000,00-10.000,00	50	5.000,00-30.000,00	До 33 пута већи трошкови поступка од вредности спора
		20.000,00-30.000,00	50		
1.000,00 – 5.000,00	42	1.000,00-5.000,00	15	1.000,00-80.000,00	До 16 пута већи трошкови поступка од вредности спора
		5.000,00-10.000,00	12		
		10.000,00-20.000,00	34		
		20.000,00-30.000,00	12		
		30.000,00-40.000,00	9		
		40.000,00-50.000,00	9		
		50.000,00-60.000,00	2		
		60.000,00-70.000,00	5		
		70.000,00-80.000,00	2		
5.000,00 – 10.000,00	34	Испод 1.000,00	3	950,00-113.000,00	До 11 пута већи трошкови поступка од вредности спора
		1.000,00-5.000,00	15		
		5.000,00-10.000,00	6		
		10.000,00-20.000,00	32		
		20.000,00-30.000,00	23		
		30.000,00-40.000,00	6		
		40.000,00-50.000,00	6		
		50.000,00-60.000,00	3		
		60.000,00-70.000,00	3		
		Преко 100.000,00	3		
10.000,00 – 20.000,00	72	Испод 1.000,00	1	367,00-70.000,00	До 3,5 пута већи трошкови поступка од вредности спора
		1.000,00-5.000,00	14		
		5.000,00-10.000,00	19		
		10.000,00-20.000,00	34		
		20.000,00-30.000,00	14		
		30.000,00-40.000,00	10		
		40.000,00-50.000,00	4		
		50.000,00-60.000,00	1		
		60.000,00-70.000,00	3		

⁹ У 47 предмета нема података о трошковима поступка јер: вредност спора није одређена, трошкови нису одмерени или није наведено.

20.000,00 – 30.000,00	47	Испод 1.000,00	2	403,00-80.000,00	До 2,6 пута већи трошкови од вредности спора
		1.000,00-5.000,00	9		
		5.000,00-10.000,00	16		
		10.000,00-20.000,00	23		
		20.000,00-30.000,00	13		
		30.000,00-40.000,00	13		
		40.000,00-50.000,00	11		
		50.000,00-60.000,00	7		
		60.000,00-70.000,00	4		
		70.000,00-80.000,00	2		
30.000,00 – 40.000,00	33	Испод 1.000,00	6	439,00-70.000,00	До 1,75 пута већи трошкови поступка од вредности спора
		1.000,00-5.000,00	9		
		5.000,00-10.000,00	18		
		10.000,00-20.000,00	37		
		20.000,00-30.000,00	3		
		30.000,00-40.000,00	15		
		40.000,00-50.000,00	3		
		50.000,00-60.000,00	3		
		60.000,00-70.000,00	6		
40.000,00 – 50.000,00	30	1.000,00-5.000,00	3	1.000,00-90.000,00	До 1,8 пута већи трошкови поступка од вредности спора
		5.000,00-10.000,00	17		
		10.000,00-20.000,00	13		
		20.000,00-30.000,00	24		
		30.000,00-40.000,00	10		
		40.000,00-50.000,00	7		
		50.000,00-60.000,00	10		
		60.000,00-70.000,00	13		
		80.000,00-90.000,00	3		
50.000,00 – 60.000,00	26	Испод 1.000,00	4	950,00-100.000,00	До 1,66 пута већи трошкови поступка од вредности спора
		1.000,00-5.000,00	12		
		5.000,00-10.000,00	12		
		10.000,00-20.000,00	12		
		20.000,00-30.000,00	38		
		30.000,00-40.000,00	7		
		40.000,00-50.000,00	7		
		50.000,00-60.000,00	4		
		90.000,00-100.000,00	4		
60.000,00 – 70.000,00	26	1.000,00-5.000,00	4	1.000,00-90.000,00	До 1,3 пута већи трошкови поступка од вредности спора
		5.000,00-10.000,00	12		
		10.000,00-20.000,00	12		
		20.000,00-30.000,00	19		
		30.000,00-40.000,00	34		
		40.000,00-50.000,00	4		
		50.000,00-60.000,00	4		
		60.000,00-70.000,00	7		
		80.000,00-90.000,00	4		

70.000,00 – 80.000,00	18	5.000,00-10.000,00	11	5.000,00- 183.000,00	До 2,3 пута већи трошкови поступка од вредности спора
		10.000,00-20.000,00	6		
		20.000,00-30.000,00	11		
		30.000,00-40.000,00	11		
		40.000,00-50.000,00	11		
		60.000,00-70.000,00	22		
		80.000,00-90.000,00	6		
		90.000,00-100.000,00	6		
		Преко 100.000,00	16		
80.000,00 – 90.000,00	18	10.000,00-20.000,00	22	10.000,00- 60.000,00	До 0,6 пута мањи трошкови поступка од вредности спора
		20.000,00-30.000,00	34		
		30.000,00-40.000,00	22		
		40.000,00-50.000,00	6		
		50.000,00-60.000,00	16		
90.000,00- 100.000,00	37	1.000,00-5.000,00	3	1.000,00- 123.000,00	До 1,23 пута већи трошкови поступка од вредности спора
		10.000,00-20.000,00	5		
		20.000,00-30.000,00	13		
		30.000,00-40.000,00	19		
		40.000,00-50.000,00	13		
		50.000,00-60.000,00	19		
		60.000,00-70.000,00	8		
		70.000,00-80.000,00	3		
		80.000,00-90.000,00	8		
		90.000,00- 100.000,00	5		
		Преко 100.000,00	3		
Преко 100.000,00	163	5.000,00-10.000,00	8	5.000,00- 201.000,00	До 0,62 пута мањи трошкови поступка од вредности спора
		10.000,00-20.000,00	6		
		20.000,00-30.000,00	12		
		30.000,00-40.000,00	15		
		40.000,00-50.000,00	5		
		50.000,00-60.000,00	7		
		60.000,00-70.000,00	11		
		70.000,00-80.000,00	7		
		80.000,00-90.000,00	5		
		90.000,00-100.000,00	7		
		Преко 100.000,00	17		

Табела 21.

XXI Судске таксе - број предмета у којима су одмерене и наплаћене¹⁰

Такса	Број предмета у којима је наплаћена	Изражено у процентима (%)	Број предмета у којима није наплаћена	Изражено у процентима(%)
Тужба	435	82	91	18
Одлука првостепена	497	83	29	17
Жалба	66	12	460	88
Одлука другостепена	64	12	462	88

Табела 22.

XXII Износ судских такси

Износ такси изражен у динарима	Тужба		Одлука првостепена		Жалба		Одлука другостепена	
	Бр. предмета	%	Бр. предмета	%	Бр. предмета	%	Бр. предмета	%
Испод 1.000,00	1	0,2	15	3	0	0	0	0
1000,00 - 5.000,00	258	59	320	64	30	45	29	45
5.000,00 – 10.000,00	57	13	68	13	4	6	4	6
Преко 10.000,00	119	27	94	19	32	48	31	48

Табела 23.

¹⁰ На укупном узорку од 599 упитника у 73 није било могуће утврдити број предмета у којима су одмерене и наплаћене судске таксе. Разлози за то су: нису одмерене, није наведено, странке су ослобођене плаћања, странке нису таксени обвезници према одредбама Закона о таксама, нема података да ли је у предметима који су по приговорима у извршним поступцима настављени као парнични поступци одмерена и наплаћена такса на предлог за извршење и решење о извршењу.

XXIII Начин наплате судских такси на укупном узорку¹¹

Начин наплате	Број предмета	Изражено у процентима (%)
Добровољно	482	88
Принудно	49	9
Тужилац није платио, тужени добровољно	1	0,1
Такса на тужбу добровољно, на одлуку првостепену принудно	4	0,7
На одлуку првостепену добровољно, на жалбу принудно	2	0,3
Такса на одлуку првостепену добровољно на одлуку другостепену принудно	1	0,1
Добровољно и принудно	2	0,3
Није наведено	5	0,9

Табела 24.

¹¹ У 53 предмета такса или није наплаћена или није одређена и наплаћена или је странка ослобођена плаћања.